

Βιογραφικό

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

Έφη Λαμπροπούλου

Καθηγήτρια Εγκληματολογίας, Τμήμα Κοινωνιολογίας

Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών

& Πολιτικών Επιστημών

Τηλ.: 210 9201804

E-mail: elambro@panteion.gr

Γραφείο Ε2 - Κτίριο Γ, 5^{ος} όρ.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

Κοινωνικός έλεγχος, ασφάλεια (δημόσια, ιδιωτική) διαφθορά, μέσα μαζικής ενημέρωσης, σωφρονιστική πολιτική, ποινές, κοινωνιολογία οργανώσεων – οργανωσιακές κουλτούρες, κοινωνιολογία του ποινικού δικαίου – δημιουργία, εφαρμογή, αποτελεσματικότητα των (ποινικών) νόμων, κοινωνιολογία των σύγχρονων πόλεων και παράνομες αγορές, τρομοκρατία, κοινωνική βία, κ.ά.

ΣΠΟΥΔΕΣ

Δημοτικό και Γυμνάσιο/Λύκειο στην Αθήνα.

Νομικό Τμήμα της Νομικής Σχολής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (1977-1981)

Μεταπτυχιακές σπουδές στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου του Bielefeld Γερμανίας, Ψυχολογία της τιμωρίας / Κοινωνιολογία ποινικού δικαίου (1982-83)

Διδακτορικό από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Freiburg Γερμανίας στην Εγκληματολογία - Σωφρονιστική Πολιτική (εμπειρική έρευνα σε δύο φυλακές ανηλίκων στο κρατίδιο Βάδης-Βυρτεμβέργης), και συνεργασία με την ομάδα έρευνας Εγκληματολογίας του Ινστιτούτου Max-Planck για αλλοδαπό και διεθνές ποινικό δίκαιο, στο Freiburg Γερμανίας (1983-87).

Ειδική εκπαίδευση

Βασικές γνώσεις στα λογισμικά GIS, GOP & Crime Analysis, Static-99 & SORAG, SPSS.

ECDL-Microsoft Office tools, html.

Γλώσσες

Αγγλικά, Γερμανικά

ΕΡΓΑΣΙΑ

1991– σήμερα, Ιούνιος 2017, Μέλος ΔΕΠ Τμήματος Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου. 2005 εκλογή στην Α΄ βαθμίδα, Καθηγήτρια Εγκληματολογίας.

Διδασκαλία μαθημάτων προπτυχιακού επιπέδου: *Κοινωνικός έλεγχος του εγκλήματος, Εγκληματολογικές προσεγγίσεις του ποινικού δικαίου και των θεσμών της ποινικής δικαιοσύνης, Εγκληματολογική θεωρία.*

Διδασκαλία σε μεταπτυχιακό επίπεδο: *Επιστημολογικά ζητήματα της Εγκληματολογίας.*

Εισηγήσεις με διαφορετικές θεματικές σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών Κοινωνιολογίας και Εγκληματολογίας σε άλλα πανεπιστήμια της Ελλάδας.

1988 – 2000, 2004-06, Διδασκαλία στην Αστυνομική Ακαδημία ΕΛ.ΑΣ. *Σωφρονιστική, Εγκληματολογία.*

Σεμινάρια: *Μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών και της εγκληματολογίας, (2004-05), θέματα για τα ΜΜΕ, περί διαφθοράς (2013-14), παραβατικότητα ανηλίκων και εναλλακτικές μορφές μεταχείρισης ανηλίκων δραστών (1988-2000).*

Επίβλεψη διδακτορικών διατριβών, διπλωματικών εργασιών, εργασιών ERASMUS κ.λπ.

1994-95 Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, *Κοινωνιολογία του δικαίου*

Άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος για δύο χρόνια και εργασία για τέσσερα χρόνια ως ιδιωτική υπάλληλος εμπορικής εταιρείας.

Συμμετοχή σε ομάδες εργασίας (ενδεικτικά)

Του υπουργείου Παιδείας για την εκπαίδευση των ανηλίκων κρατουμένων (1994), του υπουργείου Δικαιοσύνης - Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο Φυλακών/ΚΕΣΦ (1996-2004), της ΕΙΡΑ/Maastricht για το σχέδιο δράσης κατά του οργανωμένου εγκλήματος από την ΕΕ (1999-2000), της Πανελλήνιας Ένωσης Αστυνομικών Υπαλλήλων για την αναδιάρθρωση της ΕΛ.ΑΣ. (2001-02), της CEPOL/Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας για τη συντήρηση της επιστημονικής γνώσης και εμπειρίας στην αστυνομία (2004), του υπουργείου Δικαιοσύνης - νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την αναμόρφωση του Κώδικα Νόμων για τα Ναρκωτικά (2010-11), του ΟΚΑΝΑ για τα πιλοτικά προγράμματα υποκατάστασης στις φυλακές (2013-14), κ.ά.

Ερευνητικές δραστηριότητες (ενδεικτικά)

1983-2017 Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά, διεθνή, διμερή και εθνικά ερευνητικά προγράμματα σχετικά με:

την εκτέλεση της ποινής την οποία εκτίουν ανήλικοι δράστες (άδειες, εκπαίδευση, πειθαρχικά παραπτώματα), τις οργανωτικές αλλαγές στην Αστυνομία και την Εισαγγελική Αρχή των κρατών-μελών της ΕΕ με στόχο την αντιμετώπιση του

οργανωμένου εγκλήματος – FALCONE, τις παράνομες αγορές και την παράνομη μετανάστευση, τη σκοπιμότητα της ανάπτυξης ενιαίας μεθοδολογίας για την αξιολόγηση των κινδύνων του οργανωμένου εγκλήματος στην ΕΕ, την αστυνόμευση της δημόσιας τάξης στην Ελλάδα, τη διαφθορά, την επανορθωτική δικαιοσύνη, τις γυναίκες κρατούμενες, τις πολιτικές για τα ναρκωτικά και τις καλές πρακτικές αντιμετώπισης της διάδοσης και της χρήσης τους στην ΕΕ - διαμόρφωση στρατηγικής για την αντιμετώπισή τους στην Ελλάδα, τη διακίνηση ναρκωτικών στο διαδίκτυο, την παραβατικότητα και θυματοποίηση μαθητών γυμνασίου, την αντιμετώπιση επικίνδυνων ποινικών δραστών στα όρια του ποινικού συστήματος, κ.ά.

Παρουσίες σε συνέδρια (ενδεικτικά)

Εισηγήσεις σε διεθνή και ευρωπαϊκά συνέδρια (π.χ. European Society of Criminology), ειδικά σεμινάρια (π.χ. Prisons 2000, 2004), σε διάφορες ομάδες εργασίας και βασική ομιλήτρια σε θεματικά εργαστήρια, επιστημονικές ημερίδες και συναντήσεις ομάδων μελέτης, όπως στην Ένωση για την πρόληψη των βασανιστηρίων [APT], το διεθνές Ινστιτούτο Κοινωνιολογίας του Δικαίου Οñati/ Ισπανία, την Αμερικανική Εταιρεία Δημόσιας Διοίκησης [ASPA/ Tennessee Chapter - Institute of Government], την Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία [CEPOL], την Ευρωπαϊκή ομάδα για την έρευνα των κοινωνικών κανόνων [GERN] του Εθνικού Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών [CNRS]/Γαλλία, το Ινστιτούτο Posthumus για την οικονομική και κοινωνική ιστορία του Πανεπιστημίου Erasmus, Rotterdam/Ολλανδία, το Πανεπιστήμιο της Konstanz/Γερμανία, το Τμήμα Ποινικού δικαίου και Εγκληματολογίας του Πανεπιστημίου της Ghent/Βέλγιο, το Διεθνές Ίδρυμα για το Ποινική και Σωφρονιστική Πολιτική [IPPF/Lausanne], το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πρόληψη του Εγκλήματος (EUCPN), πρεσβείες κρατών της ΕΕ, το Παν/μιο Αιγαίου, το Λιμενικό Σώμα, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, κ.ά.

Άλλες δραστηριότητες

Μέλος ελληνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών επιστημονικών εταιρειών στην Εγκληματολογία και τη σωφρονιστική πολιτική.

Reviewer σε ξενόγλωσσα επιστημονικά περιοδικά, διεθνή και ευρωπαϊκά. Άρθρα στον ηλεκτρονικό Τύπο.

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ

Μονογραφίες

- 1 *Erlebnisbiographie und Aufenthalt im Jugendstrafvollzug*, Kriminologische Forschungsberichte, Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht Eigenverlag, Freiburg i. Br. 1987
- 2 *Κοινωνικός έλεγχος του εγκλήματος*, Παπαζήσης, Αθήνα 1994.

- 3 *Η κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Η περίπτωση της βίας και της εγκληματικότητας*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997.
- 4 *Κοινωνιολογία του ποινικού δικαίου και των θεσμών της ποινικής δικαιοσύνης*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1999 (2^η έκδ., Ι. Σιδέρης, Αθήνα 2012).
- 5 *Εσωτερική ασφάλεια και κοινωνία του ελέγχου*, Κριτική, Αθήνα 2001.
- 6 *Η αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2002.
- 7 *Public vices - private virtues? Corruption and its discourse in Greece*, Lambert Academic Publishing, Saarbrücken 2013.

Άρθρα (επιλογή 2000 —)

Αστυνομία – Αστυνόμευση

1. «Greece», *Organised Crime. A Catalyst in the Europeanisation of National Police and Prosecution Services?*, Falcone Research Project (1998/TFJHA-FAL/145), den Boer, M. (εκδ.), European Institute of Public Administration, Maastricht 2002: 261-308.
2. «Η αναδιάρθρωση των υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας», Φαρσεδάκης, Ι., Καλογερόπουλος, Δ., Λαμπροπούλου, Ε. & Παπαγιαννοπούλου, Μ., *Ποινική Δικαιοσύνη* 5 (2002): 1078-1080.
3. «Αστυνομία, αστυνόμευση και ασφάλεια. Εξελίξεις και προοπτικές», *Τιμητικός τόμος για τον Καθ. Νικόλαο Ανδρουλάκη*, Α.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, Κομοτηνή 2003: 1153-1176.
4. «Κοινοτισμός και κοινοτική πρόληψη: το ‘νέο Παράδειγμα’ στην αντεγκληματική πολιτική;», *Τιμητικός τόμος για την Καθ. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου*, Μαγγανάς, Α. (επιμ.), Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2003: 777-797, τ.1.
5. «Citizens’ safety, business trust and Greek Police», *International Review of Administrative Sciences (IRAS)* 70 (2004): 89–110.
6. «Police missions, public order policing and the 2004 Olympics», *Τιμητικός τόμος για τον Καθ. Ιάκωβο Φαρσεδάκη*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2011: 1271-1294.

Διαφθορά

- 1 «Οι λειτουργίες της διαφθοράς», *Επιστήμη και Κοινωνία* 15 (Φθινόπωρο - Χειμώνας 2005): 128-146.
- 2 «Η πολιτισμική διάσταση της διαφθοράς. Η σημασία των απόψεων περί διαφθοράς στην πρόληψή της», με Ν. Παπαμανώλη, Ε. Μπακιρλή, Σ. Αγγελή & Ε. Μπακάλη, *Επιστήμη και Κοινωνία* 20 (2008): 219-240.
- 3 «Περί διαφθοράς και αντιδιαφθοράς», *Ποινικές επιστήμες. Θεωρία και πράξη*, Προσφορά τιμής στην Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη, Α.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, Κομοτηνή 2008: 1275-1303.

- 4 «Corruption in Greece», *Crime and Punishment in Contemporary Greece*, Xenakis, S. & Cheliotis, L. (eds.), Peter Lang, Frankfurt a.M. 2011: 171-195, 206.
- 5 «Corruption discourse as a wild card: Politics and Media in Greece and the 'modern' triumphalism of anti-corruption», *Social Construction of Corruption in Europe*, Tänzler, D., Maras, K. & Giannakopoulos A. (έκδ.), Law, Crime and Culture Series, Ashgate, Surrey, England 2012: 265-296.
- 6 «Myths and realities about corruption in public administration and its discourse in Greece», *Amsterdam Law Forum* 4 (3) 2012: 77-96.
- 7 «Συζήτηση και απόψεις για τη διαφθορά. Η κατασκευή ενός φαινομένου», *Ο Δρόμος προς τη Δικαιοσύνη*, Πρακτικά συνεδρίου προς τιμήν του ομότιμου Καθηγητή κ. Στέργιου Αλεξιάδη (15.10.-16.10.2009 Θεσσαλονίκη), Πιτσελά, Α. (επιμ.), Σάκκουλας, Αθήνα, Θεσσαλονίκη 2012: 69-88.
- 8 «The Appearances and Realities of Corruption in Greece: The Cases of MAYO and Siemens AG», *The Routledge International Handbook of the Crimes of the Powerful*, Gregg Barak (εκδ.), Routledge, Abingdon Oxon, New York 2015: 427-440.

Κοινωνικός έλεγχος και ασφάλεια

- 1 «Η ιδιωτικοποίηση της δημόσιας ασφάλειας και η εξάπλωση του σωφρονιστικού συστήματος», *Ποινικά Χρονικά* 51 (2001): 682-685.
- 2 «Οι συμφωνίες Schengen και η 'εσωτερική' ασφάλεια», *Ποινική Δικαιοσύνη* 4 (2001): 59-64.
- 3 «Κοινωνίες σε κίνδυνο και αίσθημα ανασφάλειας», *Ποινική Δικαιοσύνη* 5 (2002): 556-560.
- 4 «Μη κυβερνητικοί μέτοχοι στην πρόληψη και τον έλεγχο του εγκλήματος: Ρητορεία και εφαρμογή του κοινοτισμού», *Επιστήμη και Κοινωνία* 5-10 (2003): 155-176.
- 5 «Ο νέος κοινωνικός έλεγχος» στο αφιέρωμα 'Κρίση Πολιτικών και Διακυβέρνησης', *Κοινωνικό κέντρο* 4, Μάρτιος 2009: 129-140.

Παράνομες αγορές-Οργανωμένο έγκλημα, Τρομοκρατία

- 1 «Organized crime and internal security», *Délinquance et Insécurité en Europe*, Group Européen de recherches sur la justice pénale, Bruylant, Bruxelles 2001: 97-106.
- 2 «Criminal 'organisations' in Greece and public policy: from non-real to hyper-real?», *International Journal of the Sociology of Law* (IJSL) 31 (2003): 69-87.
- 3 «Εισαγωγή» στο αφιέρωμα 'Τρομοκρατία και περί τρομοκρατίας', *Επιστήμη και Κοινωνία* 12 (2004): 219-226.
- 4 «Νέοι πόλεμοι, οργανωμένη βία, και έγκλημα», *Τμητικός τόμος II για τον Καθ. Ι. Μανωλεδάκη*, Σάκκουλας, Αθήνα, Θεσσαλονίκη 2007: 1107-1127.

- 5 «Illegal markets in a collapsing economy», *Getting by or Getting Rich? The Formal, Informal and Criminal Economy in a Globalized World*, Saitta, P. , Shapland, J. & Verhage, A. (eds.), Eleven International, den Haag, 2013: 61-93.

Ποινές, Στέρηση της ελευθερίας, Ανθρώπινα Δικαιώματα - Αντεγκληματική και Σωφρονιστική Πολιτική

- 1 «The ‘end’ of correctional policy and the management of the correctional problem in Greece», *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice* 9 (2001): 33-55.
- 2 «Correctional policy in Greece: law in action», Prison policy and prisoners’ rights, Tak, P. & Jendly, M. (εκδ.), International Penal and Penitentiary Foundation, Wolf Legal Publishers, Nijmegen 2008: 391-406.
- 3 «Alternative dispute resolution and restorative justice schemes for juvenile offenders in Greece – Potentials and open questions», *Τιμητικός Τόμος για την Καθ. Καλλιόπη Σπινέλλη*, Α.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, Κομοτηνή 2010: 905-927.
- 4 «Σωφρονιστική πολιτική και κοινωνικός έλεγχος», *Εγκληματολογικές αναζητήσεις: Τιμητικός Τόμος για τον Καθ. Στέργιο Αλεξιάδη*, Σάκκουλας, Αθήνα, Θεσσαλονίκη 2010: 535-553.
- 5 «Pre-Trial detention in Greece: the Achilles heel of the prison system», Pre-trial Detention, Human Rights, Criminal Procedural Law and Penitentiary Law, Comparative Law, van Kempen, P.H. (έκδ.), International Penal and Penitentiary Foundation, Vol. 44, Intersentia, Cambridge κ.α. 2012: 415-462.
- 6 «Community measures to deal with high risk offenders at the periphery of the justice system», Prevention of Reoffending. The Value of Rehabilitation and the Management of High Risk Offenders, van Kempen, P.H. & Young, W. (έκδ.), International Penal and Penitentiary Foundation, Vol. 45, Intersentia, Cambridge κ.α. 2014: 263-282.
- 7 “Women in prison in Greece”, *Women in prison. The Bangkok Rules and beyond*, van Kempen, P.H. & Krabbe, M. (εκδ.), International Penal and Penitentiary Foundation, Vol. 46, Intersentia, Cambridge, κ.α. 2017: 417-478.

Διάφορα

- 1 «Η βία και η εγκληματικότητα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Are bad news good news?», *Εγκληματίες και Θύματα στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα, τόμ. II*, Αφιέρωμα στη Μνήμη Ηλία Δασκαλάκη, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Αθήνα 2000: 415-429.
- 2 «Τύπος και εγκληματικότητα» με Α. Αρφαρά, *Εγκληματίες και Θύματα στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα, τόμ. II*, Αφιέρωμα στη Μνήμη Ηλία Δασκαλάκη, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Αθήνα 2000: 431-444.
- 3 «Drug policy in Greece: A balance between enforcement and persuasion», *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice* 11 (2003): 18–39.

- 4 «Crime, criminal justice and criminology in Greece», *European Journal of Criminology* 2 (2005): 211-247.
- 5 «Η Σχολή του Σικάγου και η νεανική παραβατικότητα», *Η Κοινωνιολογία της Σχολής του Σικάγου*, Τάτσης Ν. & Θανοπούλου Μ. (εκδ.), Παπαζήσης, Αθήνα 2009: 259-285.
- 6 «Criminology and Crime in Greece», *Mapping the Criminological Landscape of the Balkans: A Survey on Criminology and Crime with an Expedition into the Criminal Landscape of the Balkans*, Getoš, A.-M., Albrecht, H.-J., Kilchling, M. (εκδ.), Duncker & Humblot, Berlin 2014: 175-201.

Βιβλιοκρισίες - Βιβλιοπαρουσιάσεις

- 1 Frieder Dünkel & Dirk van Zyl Smit (εκδ.): *Imprisonment Today and Tomorrow – International Perspectives on Prisoners’ Rights and Prison Conditions* (Η στερητική της ελευθερίας ποινή στο παρόν και το μέλλον–Διεθνείς προοπτικές για τα δικαιώματα των κρατουμένων και τις συνθήκες στα καταστήματα κράτησης), 2^η έκδ. Kluwer, The Hague, London, Boston 2001, XI, 879 σελ., «Νεότερες τάσεις στην ποινή κατά της ελευθερίας», *Ποινικός Λόγος* 3 (2003): 1773-1783.
- 2 Günther Kaiser & Heinz Schöch: *Strafvollzug* (Εγχειρίδιο Σωφρονιστικής), 5^η αναθ. έκδ., Müller, Heidelberg 2002, XXIV, 563 σελ., *Ποινική Δικαιοσύνη* 6 (2003): 1344-1345.
- 3 «CONTRAFACITIO. Η ιδεολογική και γνωσιολογική ‘ουδετερότητα’ της πολυπολιτισμικότητας στις επιστημονικές περιγραφές. Mark Mazower (2007). *Θεσσαλονίκη, Πόλη των φαντασμάτων. Χριστιανοί, Μουσουλμάνοι και Εβραίοι 1430-1950*», μτφρ.: Κ. Κουρεμένος, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ. 608 [πρωτότυπη έκδοση: *Salonica, City of Ghosts. Christians, Muslims and Jews 1430-1950*, London: HarperCollins 2005], *Επιστήμη και Κοινωνία* 19 (2008): 369-388.
- 4 Sofia Vidali (2007). *Crime Control and State Police. Ruptures and Continuities in Crime Policy*, Athens, Komotini: A.N. Sakkoulas, xxxiii, Pp. 1054, *Historiein of the Past and Other Stories*, An annual publication of the Cultural and Intellectual History Society, Athens 9 (2009): 234-237.
- 5 John Muncie, Deborah Talbot & Reece Walters (εκδ.) (2009): *Crime: Local and Global*, Willan Publishing, vii, Pp. 263, *Global Crime* 11/4 (2010): 454-457.
- 6 Νέστωρ Κουράκης, Χρήστος Τσουραμάνης, (Δεκέμβριος 2008). *Οδηγός Εγκληματολογικής Βιβλιογραφίας, Συντονισμός* Μαρία Γαλανού, Α.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, Κομοτηνή, 706 σελ., *Ποινικός Λόγος* 10 (2010).
- 7 Πάρη Ζαγούρα (Επιστημονική επιμέλεια) (Φεβρουάριος 2010). *Οδηγός μεταπτυχιακών σπουδών στις εγκληματολογικές επιστήμες. Επιλογές από την Ευρωπαϊκή και Διεθνή εμπειρία*, Α.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, Κομοτηνή, 616 σελ., *Ποινικός Λόγος* 10 (2010).
- 8 The Routledge International Handbook of the Crimes of the Powerful, Barak, G. (εκδ.), *The Art of Crime*, Νοέμβριος 2016.

Μεταφράσεις

- 1 Μετάφραση και επιμέλεια του αφιερώματος 'Τρομοκρατία και περί τρομοκρατίας', *Επιστήμη και Κοινωνία* 12 (2004): 219-248.
- 2 «Η διαφθορά και η αντιμετώπισή της», του Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Günther Kaiser, Freiburg/Γερμανία, μτφρ. από τη γερμανική γλώσσα. Επικαιροποιημένο και εμπλουτισμένο κείμενο (Αύγουστος 2005) της ομιλίας του στο Πάντειο Πανεπιστήμιο την 6.11.1996, κατά την αναγόρευσή του ως επίτιμου διδάκτορα του Τμήματος Κοινωνιολογίας, *Επιστήμη και Κοινωνία* 15 (2005): 19-43.